



Karaman'da 30 Yıllık Sınai Mülkiyet Başvuruları ve Son Üç Yıldaki Eğitim Kurumu Başvurularının İncelenmesi

Review of 30-Year Industrial Property Applications and Educational Institution Applications in the Last Three Years in Karaman

ÖZET

Bu çalışma, Karaman ilinde 1995 ve 2024 yılları arasında Türk Patent ve Marka Kurumuna gerçekleştirilen sınai mülkiyet hakları başvurularını ve son üç yılda (2022-2024) İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi koordinesinde yürütülen eğitim temelli sınai mülkiyet faaliyetlerini ve başvurularını analiz etmektedir. Çalışmada; doküman incelemesi, içerik analizi ve istatistiksel analiz gibi birden fazla veri toplama ve analiz yöntemi entegre bir şekilde kullanılarak Türk Patent ve Marka Kurumu verileri doğrultusunda Karaman'daki patent, faydalı model, tasarım, marka ve coğrafi işaret başvuruları değerlendirilmiştir. Bunun yanı sıra eğitim kurumlarının bu alandaki katkıları nicel ve nitel verilerle incelenmiştir. Ar-Ge Birimi öncülüğünde yürütülen çalışmalar kapsamında son üç yılda toplam 219 başvuru yapılmış, bu başvurular okul yönetimi, öğretmen ve öğrencilerin iş birliğiyle gerçekleşmiştir. Araştırma, sınai mülkiyet süreçlerinin eğitimde nasıl yapılandırıldığına, farkındalık oluşturma stratejilerine ve uygulama sonuçlarına dair geniş bir perspektif sunmaktadır. Ayrıca, 11. ve 12. Kalkınma Planları doğrultusunda geliştirilen politikaların yerel düzeydeki etkileri tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınai Mülkiyet, Patent, Marka Tescil, İnovasyon.

ABSTRACT

This study analyzes the industrial property rights applications made to the Turkish Patent and Trademark Office in Karaman province between 1995 and 2024, and the education-based industrial property activities and applications carried out under the coordination of the R&D Unit of the Strategy Development Branch of the Provincial Directorate of National Education in the last three years (2022-2024). In the study, patent, utility model, design, trademark and geographical indication applications in Karaman were evaluated in line with the data of the Turkish Patent and Trademark Office by using multiple data collection and analysis methods such as document review, content analysis and statistical analysis in an integrated manner. In addition, the contributions of educational institutions in this area were examined using quantitative and qualitative data. As part of the work led by the R&D Unit, a total of 219 applications were submitted over the last three years, completed through collaboration between school administration, teachers, and students. The research provides a broad perspective on how industrial property processes are structured in education, awareness-raising strategies, and implementation outcomes. Furthermore, the local impact of policies developed in line with the 11th and 12th Development Plans is discussed.

Keywords: Industrial Property, Patent, Trademark Registration, Innovation.

GİRİŞ

Sınai Mülkiyet Hakları, kurumların, bireylerin yeniliğe dair haklarına koruma sağlarken ülkelerin ekonomik kalkınmalarına katkı sağlamaktadır. Yerel ve ulusal düzeyde inovasyon kültürünün gelişimini desteklemektedir. Özellikle eğitim kurumlarında sınai mülkiyet alanında yapılan çalışmalar öğrencilerin dolayısıyla bireylerin yaratıcılık potansiyellerini açığa çıkarmakta, yeniliklerin korunmasına katkı sağlamaktadır. Küçük yaşlarda edinilen bilgiler ilerleyen yaşlarda profesyonel bir bakış açısı ile hayat yolunda ilerlemeyi kolaylaştırmakta ve rekabet anlamında bireyi güçlü kılmaktadır.

Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şubesi, Ar-Ge Birimi tarafından sistematik bir süreç ile ele alınan başvuru süreçleri, okul ve kurumların başvurularını kolaylaştırdığı gibi farkındalığın artırılmasına da önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Etkili iletişim teknikleri ile iletişim güçlendirilmiş ve veri akışı hızlandırılmıştır. Başvuru süreçleri il genelinde artmış ve her kurum bireysel olarak başvuru yapabilir düzeye gelmiştir. Başvuru süreçlerinde veriler toplanarak derlenmiş, başarı hikâyeleri zaman zaman yerel ve ulusal basında değerlendirilmiştir.

Fatih Bircan¹
İsmail Kılınç²

How to Cite This Article
Bircan, F. & Kılınç, İ. (2025).
“Karaman'da 30 Yıllık Sınai
Mülkiyet Başvuruları ve Son
Üç Yıldaki Eğitim Kurumu
Başvurularının İncelenmesi”,
International Social Mentality
and Researcher Thinkers
Journal, (Issn:2630-631X)
11(5): 749-755. DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17219472>

Arrival: 15 July 2025
Published: 28 September
2025

Social Mentality And
Researcher Thinkers is
licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

¹ Öğretmen, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Karaman, Türkiye.

² İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Karaman, Türkiye.

Bu çalışma eğitim, finans okuryazarlığı, girişimcilik ve inovasyon ilişkilerinin sınai mülkiyet bağlamında incelenmesi, başvuru süreçlerinde uygulanan stratejilerin detaylı bir şekilde sunulması ve elde edilen sonuçların değerlendirilmesi ile sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlayarak bir çerçeve sunmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışma Karaman'da Türk Patent ve Marka kurumuna 1995-2024 yılları arasında yapılmış tescil başvurularını, son üç yıldaki okullar da uygulanan başvuru süreçlerini ve uygulanan stratejileri ele almaktadır. Çalışma Kalkınma planlarında değinilen girişimcilik ve finans okuryazarlığı hedefleri doğrultusunda yürütülen eğitim politikalarının yerelde nasıl ele alındığını ele almaktadır.

11. Kalkınma Planında öğrencilerin özgün fikir ve buluşlarında sınai mülkiyet haklarına başvuru yapmaları hedeflenmiş ve eğitim kurumları tarafından desteklenmesi hedeflenmiştir. (11. Kalkınma Planı) 12. Kalkınma Planı ise öğrencilere eğitim sürecinde finansal okuryazarlık kazandırılması hedeflenmiştir. Bu çalışma bu sürecin etkin kullanılması yönünde bir bakış açısı sunmaktadır. (12. Kalkınma Planı)

Çalışma, Karaman ilindeki sınai mülkiyet başvurularını, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi tarafından son üç yıldaki başvuruları, bu başvurulara dair uygulanan yöntem ve stratejileri, özellikle Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) arasındaki iş birliği çerçevesinde imzalanan protokole göre değerlendirmektedir. (Protokol, 2022). Bu bağlamda, 1995-2021 ve 2022-2024 yılları arasında gerçekleştirilen başvurular Karaman ili özelinde analiz edilmiştir.

Veri Toplama ve Analiz Süreci

Bu çalışmanın verileri farklı kaynaklar taranarak toplanmıştır. Bu kaynaklar arasında üst politika belgeleri (11. ve 12. Kalkınma Planları, MEB Stratejik Planları), yerel yönetim belgeleri (Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü raporları) ve Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından açıklanan istatistiksel veriler yer almaktadır. Ayrıca sosyal medya platformlarından (Telegram ve Instagram) elde edilen veriler, okulların ve kurumların sınai mülkiyet süreçlerine nasıl katıldığını anlamada önemli bir katkı sağlamaktadır.

Veri toplama aşamasında literatür taraması ve belge analizi yöntemleri kullanılmıştır. Verilerin analizinde doküman analizi, tematik analiz ve içerik analizi yöntemleri bir arada uygulanmıştır. Doküman analizi, araştırma konusu ile ilgili çeşitli belgelerin belirli kriterler ve analiz matrisleri doğrultusunda sistematik bir şekilde incelenmesini ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Nitel araştırmalarda sıkça kullanılan bu araştırma yöntemi, araştırmacılar açısından önemli bir bilgi ve veri kaynağıdır. (Hoepfl, 1997) Bu Yöntem ele alınan olguyla ilgili derinlemesine bilgi edinilmesine olanak sağlar. (Travers, 2001) Tematik analiz yöntemi ise, toplanan verilerin odak noktalarına göre kodlanmasını, temaların oluşturulmasını ve bu temaların analiz edilmesini içermektedir. Kodlama sürecinde, "öğrenci yaratıcılığı," "öğretmen eğitimi" ve "dijital araçların etkisi" gibi temalar ön plana çıkmıştır.

Analiz aşamasında, Karaman iline ait sınai mülkiyet haklarına dair başvurularda nicel veriler de değerlendirilmiştir. 2022-2024 yılları arasında okullar tarafından yapılan marka, tasarım, faydalı model ve patent başvurularının sayıları, bu süreçteki eğilimlerin ve dinamiklerin anlaşılmasında kritik bir rol oynamıştır. Bu süreçte elde edilen istatistiksel veriler, zaman içerisindeki değişimi anlamaya ve yerel dinamiklerin sınai mülkiyet süreçlerindeki etkilerini değerlendirmeye katkı sağlamıştır.

Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada, doküman incelemesi, içerik analizi ve istatistiksel analiz gibi birden fazla veri toplama ve analiz yöntemi entegre bir şekilde kullanılmıştır. Doküman incelemesi, ulusal ve yerel politika belgeleri, sosyal medya gruplarındaki paylaşımlar, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ait raporlar ve Türk Patent ve Marka Kurumu'ndan sağlanan verilerin sistematik bir şekilde incelenmesini kapsamaktadır. İçerik analizi, bu belgelerden elde edilen nitel verilerin eğilimler ve odak noktalarına göre sınıflandırılmasını sağlamıştır. Özellikle sosyal medya üzerinden toplanan veriler, okulların sınai mülkiyet süreçlerine nasıl dâhil oldukları ve bu süreçleri nasıl hızlandırdıkları konusunda önemli bilgiler sunmuştur.

Nicel analiz kapsamında, Karaman ilinde yapılan marka, tasarım, faydalı model ve patent başvuruları incelenmiştir. Bu başvuruların türlerine göre dağılımı ve zaman içerisindeki değişimi analiz edilerek, yerel sınai mülkiyet faaliyetlerinin eğilimleri değerlendirilmiştir. Araştırma yöntemleri, hem nitel hem de nicel verilerin bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasını sağlayarak kapsamlı bir analiz ortaya koymuştur.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sınai Mülkiyet Kanunu

10 Ocak 2017 tarihinde 6769 Sayılı kanun ile yürürlüğe girmiştir. Patent, faydalı model, marka, tasarım tescil ve coğrafi işaret gibi fikri mülkiyet unsurlarını koruma altına alarak ekonomik kalkınmaya katkı sağlamaya ve sosyal gelişime destek olmayı amaçlamaktadır. Sınai Mülkiyet Hakları, yenilikçi özgün fikirlerin, yeni tasarımların ve ticari olarak sunulabilecek ürünlerin sahipleri adına korunmasını sağlayarak girişimciliği desteklediği gibi ve rekabet avantajı sağlamaktadır.

Patent, Faydalı Model, Marka, Tasarım

Patent ve Faydalı Model bir buluşun korunmasını sağlarken; tasarım hakları ürünlerin estetik değerlerini sahibi adına korumaya alır. Marka tescili, işletmelerin kurumların ticari kimliklerini güvence altına alır. Coğrafi işaretler ise yerel özelliklere sahip ürünlerin tanınırlığını artırdığı gibi bölgesel kalkınmaya katkıda bulunur.

Sınai Mülkiyet

Eğitim sisteminde sınai mülkiyet haklarının işlenmesi öğrencilerin yeni fikirler bulmasına, özgün buluşların korunmasına olanak sağladığı gibi gelecek adına büyük bir kazanım sağlar. Bireyler küçük yaşlarda öğrendikleri bilgiler ile inovasyonu hayatın akışında sürekli kılarlar. Toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak bir kültür okul hayatında başlar.

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Karaman'a ait Patent Tescil Başvuruları

Karaman, 2024 yılında patent tescil başvuruları bakımından 53 il arasında 37. sırada yer almıştır. 2024 yılında 18 patent başvurusuyla bu sıralamada yer alan Karaman, 1995-2024 yılları arasında toplamda 130 patent başvurusu gerçekleştirmiştir. Özellikle 2022 yılında başvuruların 20'ye, 2023 yılında ise 10'a düşmesi dikkat çekerken, 2024'te başvurular tekrar artarak 18'e ulaşmıştır.

Türk Patent ve Marka Kurumu tarafından verilen Patent tescil belgesi sayılarında ise 2024 yılı verilerine göre 34 il sıralamasında 30. sırada yer alan Karaman, 4 patent tescil belgesi almıştır. 1995 ve 2024 yılları arasında toplam 26 patent tescil belgesi alınan Karaman'da, 2014 yılına kadar herhangi bir tescil alınmamışken, sonraki yıllarda bu sayının artış gösterdiği görülmüştür. 2022 yılında 2, 2023 yılında 4 ve 2024 yılında da 4 patent tescilinin alınmış olması, son üç yılda toplamda 10 patent tescil belgesi alındığını ortaya koymuştur. Bu veriler, Karaman'ın patent tescilindeki artış trendinin devam ettiğini ve şehrin bu alandaki gelişimini sürdürebileceğini göstermektedir.

Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi tarafından 24 Mart 2022 - 25 Mart 2025 tarihleri arasında gerçekleştirilen sınai mülkiyet başvuruları arasında patent tescil başvuruları da önemli bir yer tutmaktadır.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul ve kurumlar tarafından 8 patent başvurusu yapılmıştır. 5 adet başvuru ile en fazla başvurunun Bilim ve Sanat Merkezi'nden (Bilsem) geldiği görülmektedir. Bunun yanı sıra Anadolu liseleri, fen liseleri ve meslek liseleri tarafından birer adet patent başvurusu gerçekleştirmiştir.

Bu veriler, özellikle Bilsem gibi özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim veren kurumlarda patent ve sınai mülkiyet hakları bilincinin daha yaygın olduğunu ve öğrencilerin yenilikçi projeler geliştirme konusunda teşvik edildiğini göstermektedir. Böylelikle öğrenciler yeni fikirleri koruma altına alma konusunda bilinçlenme farkındalık oluşturma konusunda kazanım sahibi olmuşlardır.

Buna rağmen, diğer okul türlerinde de patent başvurularında farkındalığın artırılması gerektiği söylenebilir. Özellikle meslek liseleri, fen liseleri ve üniversiteye hazırlık odaklı okullarda proje tabanlı çalışmaların desteklenmesi, öğretmen ve öğrencilere yönelik bilgilendirici eğitimler düzenlenmesi patent başvurularının artmasına katkı sağlayabilir.

Karaman'a ait Faydalı Model Tescil Başvuruları

Karaman, 2024 yılında faydalı model başvuru sayıları bakımından 11 başvuru ile 31. sırada yer almıştır. 1995-2024 yılları arasında toplamda 111 faydalı model başvurusu gerçekleştirilmiştir. Karaman'ın faydalı model başvuru sayıları incelendiğinde, 2022'de 10, 2023'te 5 ve 2024'te (15.01.2025 itibarıyla) 11 başvuru yapıldığı görülmektedir. 2023 yılında başvuruların %50 oranında azalması dikkat çekerken, 2024'te ise başvuru sayısında %120'lik bir artış yaşanmıştır. Ancak 2024 yılı tamamlanmadığı için bu sayı yılsonunda değişebilir. Bu dalgalanma, Karaman'daki faydalı model başvuru süreçlerinin değişken bir seyir izlediğini göstermektedir.

Faydalı model tescil belgesi sayılarında ise 2024 yılı itibarıyla Karaman, 35 il arasında 26. sırada yer almakta ve 9 faydalı model tescili almıştır. Karaman'da 1995-2024 yılları arasında toplam 57 faydalı model tescili yapılmıştır. 2022 yılı, 13 tescil ile en yüksek sayıya ulaşmış yıl olurken, 2023 yılında bu sayı önemli ölçüde düşerek 4'e gerilemiştir. Ancak 2024 yılı itibarıyla tescil sayısında bir artış yaşanmış ve 9 tescil alınmıştır. Bu gelişme, Karaman'ın faydalı model tescil süreçlerinde tekrar bir toparlanma gösterdiğini ve inovasyon alanındaki çabalarının devam ettiğini ortaya koymaktadır.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi tarafından 24 Mart 2022 - 25 Mart 2025 tarihleri arasında toplam 18 faydalı model başvurusu yapılmıştır. En fazla başvuru 4 adet ile fen liseleri ve ortaokullar tarafından gerçekleştirilmiştir. Meslek liseleri 3, ilkokullar ve özel eğitim okulları 2'şer, Anadolu liseleri, anaokulları, Bilem ve sosyal bilimler liseleri ise 1'er faydalı model başvurusu yapmıştır.

Karaman'a ait Marka Tescil Başvuruları

Karaman, 2024 yılında marka başvuru sayıları bakımından 80 il arasında 54. sırada yer almakta ve 263 başvuru yapmıştır. 1995-2024 yılları arasında Karaman'dan toplamda 6851 marka tescili başvurusu gerçekleştirilmiştir. Karaman'ın marka tescil başvuru sayıları 2022'de 403, 2023'te 324 ve 2024'te (15.01.2025 itibarıyla) 263 olarak kaydedilmiştir. Böylece son üç yılda toplam başvuru sayısı 990 olmuştur. 2024 yılında başvuru sayısındaki düşüş, şehirdeki marka başvuru süreçlerinin dönemsel dalgalanma gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Marka tescil belgesi sayılarında ise Karaman, 2024 yılında 193 başvuru ile 52. sırada yer almıştır. 1995 yılından 2024 yılına kadar Karaman'da toplam 5039 marka tescili alınmıştır. Marka tescil sayılarında 2022 yılında 259, 2023 yılında 273 ve 2024 yılında ise 193 tescil alınmıştır. Böylece son üç yılda toplamda 725 marka tescili alınmıştır. Bu verilere bakıldığında, Karaman'daki marka tescil süreçlerinde 2024 yılında bir azalma görülse de, genel olarak markalaşma ve tescil işlemlerinde devam eden bir ilgi olduğu söylenebilir.

Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi tarafından 24 Mart 2022 - 25 Mart 2025 tarihleri arasında toplam 29 marka tescil başvurusu yapılmıştır. En fazla başvuru 9'ar adet ile ilkokullar ve ortaokullar tarafından gerçekleştirilmiştir. Meslek liseleri 5, anaokulları 2, Anadolu liseleri, özel eğitim okulları ve rehberlik ve araştırma merkezi (RAM) ise 1'er marka başvurusu yapmıştır.

Karaman'a ait Tasarım Tescil Başvuruları

Karaman, 2024 yılında tasarım başvuru sayıları bakımından 65 il arasında 21. sırada yer almakta ve 198 tasarım başvurusu yapmıştır. 1995-2024 yılları arasında Karaman'dan toplamda 3226 tasarım tescil başvurusu gerçekleştirilmiştir. Karaman'ın tasarım başvuru sayıları 2022'de 275, 2023'te 180 ve 2024'te (15.01.2025 itibarıyla) 198 olarak kaydedilmiştir. Böylece son üç yılda toplam başvuru sayısı 653 olmuştur. Bu başvuru sayılarındaki dalgalanma, tasarım başvurularının dönemsel olarak değişkenlik gösterdiğini ve zaman içinde farklı bir ivme kazanabileceğini göstermektedir.

Tasarım tescil belgesi sayıları bakımından ise Karaman, 2024 yılında 98 tescil belgesi ile 27. sırada yer almıştır. 1995-2024 yılları arasında toplam 2712 tasarım tescil belgesi alınmıştır. 2022 yılında 206, 2023 yılında 187 ve 2024 yılında 98 tasarım tescili alınmıştır. Son üç yılda toplam 491 tasarım tescili alınmış olup, bu veriler tasarım alanındaki tescil süreçlerinde bir azalma yaşandığını, ancak genel olarak bu alandaki tescil işlemlerinin devam ettiğini göstermektedir.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi tarafından 24 Mart 2022 - 25 Mart 2025 tarihleri arasında yapılan sınai mülkiyet başvuruları içinde tasarım tescil başvuruları önemli bir yer tutmaktadır. Toplamda 164 tasarım tescil başvurusu gerçekleştirilmiş olup, en fazla başvuru yapan okul türleri arasında 36 başvuru ile ortaokullar ve 31 başvuru ile meslek liseleri öne çıkmaktadır. İlkokullar 24, Anadolu liseleri 19, Bilem ve anaokulları ise 14'er başvuru yaparak sürece katkı sağlamıştır. Özel eğitim okulları, halk eğitim merkezleri ve fen liseleri daha az sayıda başvuru yaparken, sosyal bilimler liseleri, spor liseleri ve rehberlik ve araştırma merkezleri (RAM) gibi kurumların başvuru sayıları oldukça sınırlı kalmıştır.

Karaman'a ait Coğrafi İşaret Tescil Başvuruları

Toplam işlemlerine devam edilen coğrafi işaretlerin bölgelere göre dağılımına bakıldığında, İç Anadolu Bölgesi 111 başvuru ile yedi bölge arasında 2. sırada yer almaktadır. Bu durum, İç Anadolu Bölgesi'nin coğrafi işaret başvurularında önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir.

İllere göre yapılan dağılıma göre ise, Karaman 81 il arasında 21 başvuru ile 7. sırada yer almaktadır. Bu verilere göre, Karaman, coğrafi işaret başvuruları bakımından ülke genelinde dikkat çeken bir il olarak öne çıkmaktadır.

Toplam tescil edilen coğrafi işaretlerin illere göre dağılımında ise Karaman, 81 il arasında 45 coğrafi işaret tescili ile 9. sırada yer almıştır. Bu başarı, Karaman'ın coğrafi işaret tescilinde önemli bir rol oynadığını ve bu alanda kayda değer bir ilerleme sağladığını göstermektedir.

Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü Sınai Mülkiyet Başvuruları

Karamanda toplam 82 Okul ile 29 Marka, 164 Tasarım, 18 Faydalı Model, 8 Patent olmak üzere toplam 219 Başvuru yapılmıştır. (24.03.2022/25.03.2025 Ar-Ge Birimi Verileri)

Tablo1 İl Milli Eğitim Sınai Mülkiyet Başvuruları

	OKUL TÜRÜ	MARKA	TASARIM	F.MODEL	PATENT
1	Anadolu Lisesi	1	19	0	1
2	Anaokulu	2	14	1	0
3	Bilsem	0	14	1	5
4	Fen Lisesi	0	2	4	1
5	Halk Eğitim Merkezi	0	6	0	0
6	İlkokul	9	24	2	0
7	Meslek lisesi	5	31	3	1
8	Ortaokul	9	36	4	0
9	Özel Eğitim	1	13	2	0
10	RAM	1	1	0	0
11	Sosyal Bilimler	0	2	1	0
12	Spor Lisesi	0	1	0	0
13	İl Milli Eğitim Müdürlüğü	0	1	0	0
	TOPLAM	29	164	18	8

Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Şubesi Ar-Ge Birimi tarafından yürütülen sınai mülkiyet başvurularına ilişkin veriler incelendiğinde, toplamda 219 başvurunun yapıldığı görülmektedir. Bu başvuruların 29'u marka, 164'ü tasarım, 18'i faydalı model ve 8'i patent başvurusudur. Verilere göre, en fazla başvuru yapılan alan tasarım olurken, en az başvuru patent alanında gerçekleşmiştir. Okul türleri açısından bakıldığında, en fazla tasarım başvurusu ortaokullardan (36), en fazla marka başvurusu ise ilkokul ve ortaokullardan (9) gelmiştir. Faydalı model başvurularında fen liseleri ve ortaokullar öne çıkarken, patent başvurularında BİLSEM (5 başvuru) en aktif kurum olmuştur. Meslek liseleri, fen liseleri ve BİLSEM'ler, daha çok teknik içerikli faydalı model ve patent başvurularına yönelirken, ilkokul ve ortaokullarda marka ve tasarım başvurularının yaygın olduğu görülmektedir. Buna karşılık, RAM, Sosyal Bilimler ve Spor Liseleri gibi bazı okul türlerinde başvuru sayılarının oldukça sınırlı olması dikkat çekmektedir.

TARTIŞMA

Karaman'da İl Milli Eğitim Müdürlüğü Strateji Geliştirme Ar-Ge Birimi tarafından koordine edilen sınai mülkiyet başvuru süreci, eğitimde yenilikçiliği teşvik eden ve yerel düzeyde somut sonuçlar üreten bir uygulama olarak dikkat çekmektedir. Sürecin başarısı, yalnızca başvuru sayılarındaki artışla değil, aynı zamanda eğitim kurumlarının inovasyon süreçlerine aktif katılımı ile de değerlendirilebilir. Milli Eğitim Bakanlığı ve Türk Patent ve Marka Kurumu arasında imzalanan protokol kapsamında il düzeyinde kapsayıcı, etkili ve verimli bir çalışma yürütülmüştür.

Eğitimde Sınai Mülkiyetin Yeri ve Önemi

Eğitimde sınai mülkiyet bilincinin artırılması, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesinde kritik bir role sahiptir. Yenilikçi projelerin sınai mülkiyet hakları ile korunması, hem öğrencilerin hem de okulların ekonomik ve akademik kazanımlar elde etmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda, Karaman'da uygulanan model, okulların yalnızca birer öğrenim merkezi değil, aynı zamanda yenilikçi projelerin geliştirilip uygulandığı merkezler haline gelmesine katkıda bulunmuştur. Kalkınmış ülkelerde sınai mülkiyetin eğitime entegrasyonu, ulusal ve uluslararası rekabet gücünü artırmada önemli bir strateji olarak değerlendirilmektedir.

Sosyal Medya ve Dijital Araçların Etkisi

Strateji Geliştirme Şubesi, Ar-Ge Birimi tarafından koordine edilen sınai mülkiyet başvuru süreci, başarısında kurumsal web sitesi (karamanarge.meb.gov.tr) sosyal medya ve dijital araçların etkin kullanımı kilit bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Telegram ve Instagram gibi platformlar üzerinden bilgi paylaşımı, süreç yönetiminde hız ve kolaylık sağlamış, aynı zamanda diğer okullara örnek teşkil eden başarı hikâyeleri oluşturulmuştur. Bu durum, dijital araçların yalnızca birer iletişim kanalı değil, aynı zamanda farkındalık ve motivasyon artırıcı birer araç olarak da kullanılabileceğini göstermiştir.

İl Yönetimi ve Okul Müdürlüklerinin Rolü

İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün liderliği, ilgili kurum amirleri tarafından sürecin sahiplenilmesi ve düzenli bilgilendirme oturumlarının gerçekleştirilmesi, başvuru sürecinde tüm paydaşların koordinasyonunu sağlamıştır. Okul müdürlüklerinin süreci sahiplenmesi ve öğretmenlere rehberlik etmesi ise başarının temel dinamiklerinden biri olmuştur. Bu durum, eğitimde sınırlı mülkiyet süreçlerinin yalnızca bireysel çabalarla değil, sistematik ve kolektif bir yaklaşımla daha etkili bir şekilde yürütülebileceğini ortaya koymaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Karaman'da İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okul ve kurumlar tarafından yürütülen sınırlı mülkiyet odaklı faaliyetler, yenilikçi eğitim modellerinin sahada etkili bir şekilde uygulanabileceğini göstermektedir. 2022-2024 yılları arasında yapılan 219 başvuru, bu sürecin yalnızca bilinçlendirme çalışmalarıyla sınırlı kalmadığını, aynı zamanda somut çıktılarla desteklendiğini ortaya koymaktadır.

Başta Ar-Ge Birimi olmak üzere yerel paydaşların liderliği ve dijital iletişim araçlarının etkin kullanımı, başvuru süreçlerinin hızlanmasına ve daha geniş bir kitleye ulaşılmasına olanak sağlamıştır. Sınırlı mülkiyet süreçlerinin eğitim sistemiyle entegrasyonu, öğrencilerin yaratıcılığını desteklemiş; öğretmenlerin rehberliğinde yeni fikirlerin tescillenmesine olanak tanımıştır.

Öneriler

Sınırlı mülkiyet bilincinin artırılması amacıyla, öğrencilere yönelik atölye çalışmaları, yarışmalar ve etkinlikler düzenlenerek yenilikçi projeler geliştirme becerileri teşvik edilmelidir. Ayrıca, öğretmenlerin bu süreçlerde etkin bir rol oynayabilmesi için düzenli eğitim programları organize edilerek, bilgi düzeylerinin artırılması sağlanmalıdır. Farklı okul türlerine yönelik ihtiyaçlara özel stratejiler geliştirilmeli ve düşük başvuru oranına sahip okullara özel programlar düzenlenmelidir.

Sınırlı mülkiyet başvuru süreçleri, gelişmiş ülkelerin ekonomik refah seviyelerinin artmasında önemli bir rol oynamıştır. Bu süreçler, yenilikçi düşüncüyü teşvik eden, özgün fikirlerin korunmasını sağlayan ve girişimciliği destekleyen bir yapı sunmaktadır. Bireyleri ve kurumları yeni fikirler üretmeye yönlendiren bu sistem, aynı zamanda buluş sahiplerine haklarını koruma ve emeklerinin karşılığını alma güvencesi verir. Telegram, Instagram gibi dijital platformlar üzerinden farkındalık artırma kampanyaları sürdürülmeli, başvuru süreçlerine dair bilgi paylaşımı ve rehberlik yaygınlaştırılmalıdır. Sosyal medya kanalları, özellikle genç kitleye ulaşmada etkili bir araç olarak kullanılabilir.

Yerel yönetimler, üniversiteler ve özel sektör iş birliğiyle sınırlı mülkiyet bilincinin yaygınlaştırılması desteklenmelidir. Veliler ve yerel toplulukların sürece dahil edilmesiyle toplumsal farkındalık artırılabilir.

Sınırlı mülkiyet süreçlerinin uzun vadeli etkilerini anlamak için düzenli izleme ve raporlama yapılmalıdır. Bu değerlendirmeler, ileride uygulanacak stratejilerin daha etkili bir şekilde şekillendirilmesine yardımcı olacaktır.

Fikri ve Sınırlı Mülkiyet kavramı insan zekâsının, entellektüel birikiminin, zihinsel yaratıcılığının ortaya çıkarmış olduğu eserleri ürünleri kapsamaktadır. (Seyhan TAŞ, s.81) Karaman'da uygulanan model, sınırlı mülkiyetin eğitim sistemine entegre edilmesinin yalnızca bilgi düzeyinde değil, beceri ve yaratıcılık düzeyinde de kazanımlar sunduğunu göstermektedir. Bu süreçte kurumsal kimlik yetkinliği, sosyal medya ortamları iletişim anlamında dinamik bir şekilde kullanılmış ve il düzeyinde bir farkındalığın oluşmasına katkı sağlanmıştır. Öğrencilerin yetenekleri ve gelecekte sınırlı mülkiyet haklarına duydukları ilgi aile, il ve ülke düzeyinde gelişmiş bir toplum olma yolunda ilerlemeye katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hoepfl, M. C. (1997). Choosing qualitative research: A primer for technology education researchers. Journal of Technology Education, 9(1), 47-63.
- Travers, M. (2001). Qualitative research through case studies. SAGE Publications.
- Taş, S. (2006). Fikri ve Sınırlı Mülkiyet Alanındaki Sorunlar, Gelişmeler ve Türkiye-AB İlişkileri Açısından Bir Değerlendirme. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2006(1), 80-95.

Raporlar ve Belgeler

6769 Sınai Mülkiyet Kanunu (2017)

Milli Eğitim Bakanlığı Ve Türk Patent Ve Marka Kurumu İşbirliği Protokolü. (2022).

On Birinci Kalkınma Planı. (2019). Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji Ve Bütçe Başkanlığı.

On İkinci Kalkınma Planı. (2023). Ankara: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji Ve Bütçe Başkanlığı.

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Raporları Ve Toplantı Tutanakları (Ar-Ge Birimi)

Web Siteleri

Karaman Ar-Ge Web Sitesi: karamanarge.meb.gov.tr

Türk Patent ve Marka Kurumu: turkpatent.gov.tr